

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 569280 - I/07/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2009 r.

Pan Radosław Sikorski
Minister Spraw Zagranicznych

al. Szucha 23

00 - 580 WARSZAWA

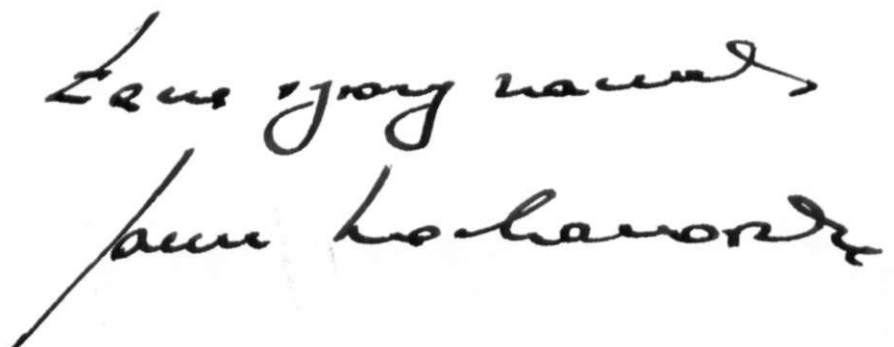
Kieru Ławozy Janie Ministrze,

W dniu 7 czerwca bieżącego roku Polacy będą po raz drugi wybierać swoich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego. Pomimo wysokiego poparcia dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej oraz stosunkowo dużego zaufania do działalności instytucji unijnych, w ostatnich wyborach do Parlamentu Europejskiego udział wzięła zaledwie jedna piąta uprawnionych do głosowania w naszym kraju. Według deklaracji osób nieuczestniczących w wyborach, jednym z powodów ich absencji były różnego rodzaju obiektywne trudności w dotarciu do lokali wyborczych. Problem ten dotyczy w szczególności osób niepełnosprawnych oraz osób w podeszłym wieku.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. *ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego* (Dz. U. Nr 25, poz. 219 ze zm., dalej: *ordynacja do Parlamentu Europejskiego*), wybory do Parlamentu Europejskiego są wyborami powszechnymi. Oznacza to, że organy władzy publicznej powinny umożliwić oddanie głosu wszystkim obywatelom wyrażającym chęć współdecydowania o losach państwa i narodu, którzy nie zostali pozbawieni tej możliwości prawomocnym wyrokiem sądowym. Nie ulega wątpliwości, że osobom niepełnosprawnym oraz osobom starszym należy stworzyć odpowiednie warunki zapewniające możliwość udziału w głosowaniu. Wprawdzie osoby niepełnosprawne mogą przy głosowaniu korzystać z pomocy osób trzecich, jednak doświadczenia poprzednich wyborów wskazują, że ze względu na usytuowanie lokali wyborczych osoby niepełnosprawne ze schorzeniami narządów ruchu, osoby niewidome, a także osoby w podeszłym wieku nie zawsze mogły wziąć w nich udział.

Problem ten w równym stopniu dotyczy siedzib obwodowych komisji wyborczych utworzonych poza granicami kraju. Postanowieniem z dnia 25 października 2000 r. (sygn. akt III SW 54/00) Sąd Najwyższy stwierdził, że niezapewnienie możliwości głosowania osobom niepełnosprawnym, które przybyły do lokalu wyborczego może naruszać zasadę powszechności wyborów. Sąd Najwyższy uznał tym samym zasadność zarzutów podniesionych w proteście wyborczym wobec sytuacji, która miała miejsce podczas wyborów prezydenckich w lokalu wyborczym w Ambasadzie Polskiej w Rzymie. Protest został złożony w imieniu 150 osób niepełnosprawnych - uczestników pielgrzymki, którzy w dniu wyborów przebywali we Włoszech. Lokal wyborczy usytuowano na pierwszym piętrze, na które prowadziły wąskie, zewnętrzne schody. W skutek tego osoby poruszające się na wózkach oraz ich opiekunowie nie mogli dostać się do lokalu i nie wzięli udziału w głosowaniu, choć byli na listach wyborczych. Zdaniem Sądu Najwyższego takie zaniedbanie albo niedowład organizacyjny oznacza rażące naruszenie zasady powszechności wyborów. W cytowanym powyżej orzeczeniu czytamy m.in., że *„zasada powszechności wyborów (...) nakłada na obwodowe komisje wyborcze obowiązek umożliwienia udziału w głosowaniu wszystkim wyborcom, którzy przyszli głosować w wyznaczonym ustawowo miejscu i czasie”*.

Zgodnie z art. 29 w zw. z art. 30 ust 4 ordynacji do Parlamentu Europejskiego, obsługę i techniczno-materialne warunki pracy obwodowych komisji wyborczych za granicą zapewnia konsul. W związku z powyższym, mając na uwadze doświadczenia lat ubiegłych, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o dołożenie wszelkich starań, aby zapewnić wyborcom niepełnosprawnym, przebywającym w dniu wyborów poza granicami kraju, możliwość efektywnego skorzystania z przysługującego im czynnego prawa wyborczego. Będę wdzięczny także za poinformowanie mnie o stanie przygotowania lokali wyborczych w obwodach głosowania utworzonych za granicą.

Andrzej Łukasiewicz